Gesloten bedrijfsopzet en eigen opfok als basis voor diergezondheid

BEDRIJFSGEGEVENS

Carlos Van den Bossche en Bart Willems
Onder het motto 'Topatleten vergen een topbehandeling' hechten Carlos Van Den Bossche en Bart Willems in hun bedrijfsvoering veel belang aan preventie. Onder meer een nauwgezet celgetalmanagement en strikt klauwbehandelen passen in dat kader.

Eigenaren:	**Carlos en Rita Van Den Bossche, Bart en Tineke Willems**
Aantal koeien:	**55**
Aantal hectare:	**45**
Melkproductie:	**11.374 3,95 3,26 2588 ejr**

Met zo min mogelijk medicijngebruik economisch melk produceren

Op een goede koegezondheid

Al sinds Carlos Van Den Bossche en Rita Matthys uit Kaprijke met melkvee aan de slag zijn, focussen ze op maximale melkopbrengsten met minimale diergeneeskundige kosten. Nu schoonzoon Bart Willems meewerkt, is de nadruk op preventie groter.

tekst **Annelies Debergh**

Het is een vaste afspraak elke maand. Twaalf keer per jaar komt de bedrijfsdierenarts langs voor een bedrijfsronde op het melkveebedrijf van Carlos Van Den Bossche en Rita Matthys, schoonzoon Bart Willems en dochter Tineke. 'Een vaste datum hebben we niet', begint Bart Willems (34) het verhaal. Samen met zijn schoonouders heeft hij de dagelijkse leiding over het bedrijf. 'Elke maand ongeveer inventariseren we welke dieren opgevoeld en nagekeken moeten worden door de dierenarts.'
Lijstjes met hoogcelgetalkoeien, uit te voeren drachtcontrole en probleemkoeien voor eventuele klauwbehandelingen worden steeds opnieuw opgesteld. 'Daarna maken we een afspraak en dan lopen we bij gelegenheid het hele bedrijf samen met de dierenarts langs.'

Bedrijfshygiëne belangrijk

Op diergezondheid zijn de bedrijfsleiders al langer alert. 'Je snapt het belang van een goede diergezondheid wel als je een volledige "stamping-out" van de veestapel hebt meegemaakt.' Rita Matthys vertelt dat het bedrijf in de beginjaren te maken kreeg met ruiming door brucellose. Ziekten zo veel mogelijk buiten houden is sindsdien sterk onder de aandacht. 'Dat laat je nooit meer los. Sinds de heropstart is het bedrijf gesloten en is er geen enkel dier meer aangekocht. We fokken het vervangingsvee zelf aan.'
Volgens de eigenaars is de gesloten structuur een van de redenen waarom het bedrijf onlangs met twee keer bloed tappen van de volledige rundveestapel in één keer van geen ibr-status, zonder vaccinatie, naar een I3-statuut kon overgaan. Regelmatige bvd-screenings wijzen eveneens in de richting van een vrije status. 'Maar vrij zijn van ziekten is relatief', geeft Bart als kanttekening mee. 'Het kan zo maar weer raak zijn. Als je niet voortdurend oppast, krijg je zo weer met een besmetting te maken.'
De gesloten bedrijfsopzet is ook de reden waarom de familie voor prijskampdeelname de boot afhoudt. 'We gaan zelf kijken, maar met dieren deelnemen? Dat doen we niet.' Bedrijfshygiëne en contact met andere veestapels vermijden gaan nog verder op het bedrijf. 'Bezoekers vragen we altijd om bedrijfseigen laarzen aan te trekken', vertelt schoonzoon Bart Willems. 'De vaarskalveren worden ook gescheiden opgefokt en dus apart in een kalverstal gehuisvest. De stierkalveren zitten buiten in kalverhutten om contact van veehandelaars met de rest van de veestapel te vermijden.'

Twee typen droogzetters

Met zo weinig mogelijk medicatie trachten om topuitslagen te halen, dat is het uitgangspunt. 'Het is niet zo dat we bepaalde typen medicijnen trachten uit de weg te gaan. Waar preventief handelen met bijvoorbeeld antibiotica nodig is, doen we dat ook.'
Een voorbeeld is de droogzettherapie, die standaard met droogzetters gebeurt. Toch proberen de bedrijfsleiders het medicijngebruik te beperken en waar mogelijk aan te passen. Zo wordt de droogstand voorbereid door zes weken ervoor

Het opstellen van attentielijsten dient ter voorbereiding van het bezoek van de bedrijfsdierenarts

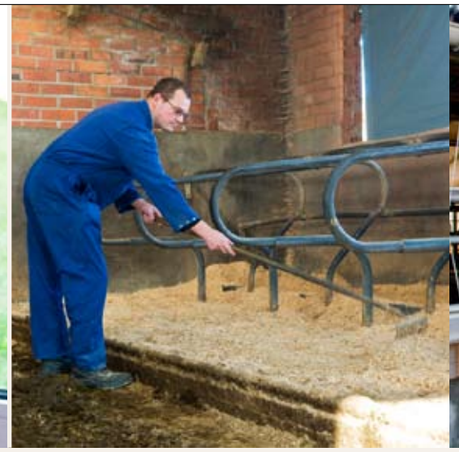

Diepstrooiselboxen dagelijks twee keer nakijken

Zijmuren opengehaald voor betere ventilatie

Stierkalveren in kalverhutten om contact van veestapel met veehandelaars te vermijden

Vaarskalveren in gesloten kalverafdeling

Tussentijdse klauwbehandelingen in eigen beheer

Voordroogkuil onbeperkt gevoerd bovenop gemengd rantsoen

Standaard één kilo opstartbrok per koe in gemengd rantsoen

de krachtvoergift af te bouwen. Het droogzetten zelf splitsen Rita en Bart op in twee groepen. 'Koeien met meerdere celgetalverhogingen krijgen een duurder en langwerkend type antibiotica in de vier kwartieren. Voor koeien met een normaal celgetal gebruiken we een goedkoper type droogzetter. Teatsealers gebruiken we niet. Die zouden weer een extra kost betekenen.'

Verluchting gecorrigeerd

Gezondheid interpreteren Carlos, Rita en Bart ruimer dan louter medicinale behandelingen. 'Het gaat erom alle onderdelen van het management in orde te hebben', zegt Rita. Bart somt maatregelen op zoals drie keer per jaar uierbranden en staartharen kort knippen en gaat verder met de verluchting van de stal. 'We hebben deze zomer de zijmuren uit de stal gehaald en windzeilen aan de buitenkant gemonteerd om meer lucht en licht in de stal te krijgen.' Op warme dagen bieden twee ventilatoren extra verkoeling. 'We maken er de gewoonte van om de koeien bij warm of slecht weer op te stallen. Koeien houden niet van warmte, het lijkt wel of ze erdoor verlamd raken. In de koelere en beter verluchte stal zie je ze onmiddellijk opleven.'

Een ander belangrijk actiepunt is het vermijden van grond in de kuilen. Er komt een rijtje acties ter sprake waaronder mollenbestrijding, het slepen van de weiden en een goede afstelling van de hooibouwwerktuigen. Met ongediertebestrijding gaat de familie al even streng om. 'Alles begint bij goed voer. Topatleten verdienen een topbehandeling. We geven de koeien graag alle mogelijkheden om het goed te doen, maar daarvoor willen we wel het volle pond terug.'

Het gemengde rantsoen bevat 24 kg maiskuil, 8 kg perspulp, 1 kg aardappelen, 3,5 kg eiwitkern, 1 kg opstartmix en 100 gram graszaadhooi. De voordroogkuil wordt onbeperkt gevoerd. De 55 melkkoeien halen zo een gemiddelde melkproductie van 11.374 kg met 3,95% vet en 3,26% eiwit. 'We voeren twee keer per dag om altijd vers en kwaliteitsvol voer voor de koeien te hebben. Zo houd je de opname hoog. Goed gevoerde koeien zijn een belangrijk uitgangspunt.'

Mineralen en het vitaminepreparaat biotinemix zijn in de opstartkern en/of de eiwitkern gemengd. 'In het basisrantsoen zit wat krachtvoer, terwijl we in de melkput tot een maximum van vier kilo standaardkrachtvoer bijgeven', zegt Bart Willems. 'Koeien aan het begin van de lactatie krijgen aan het voerhek een aangepaste hoeveelheid opstartmix. Dat kost meer tijd, maar die extra ondersteuning verdien je toch terug.'

Strikt vervangen tepelvoeringen

Als plaatselijk afgevaardigde bij Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ) beklemtoont Rita Matthys het belang van regelmatige controle. Zo komt de klauwbekapper twee keer per jaar langs om alle melkkoeien te behandelen. 'Enkele weken na een klauwbekapbeurt gebeurt het wel eens dat een koe last krijgt van wat al langer sluimerde. Als we dat zien, dan maken we daar zelf zo snel mogelijk werk van.'

De controle van de melkmachine is een soortgelijk gegeven. De bedrijfsleiders vinden het belangrijk de melkmachine stipt na te laten zien. 'We hebben het jaarlijkse nazicht door de melkmachinemonteur en dat wisselen we na een half jaar af met een nazicht door MCC.'

Het vervangen van de tepelvoeringen houdt het bedrijf strikt bij, vult Bart nog aan. 'Als plots twee of drie koeien zonder reden een verhoogd celgetal krijgen, dan rekenen we onmiddellijk na of we niet aan vervanging van de tepelvoeringen toe zijn.' Voor het handhaven van de uiergezondheid kiest het bedrijf ook bewust voor sprayen in plaats van dippen. 'Met een dipbeker kunnen besmettingen van de ene op de andere koe worden overgedragen. Daarom kiezen we bewust voor sprayen met een jodiumdip.'

De gezondheid van de koeien staat zonder meer centraal op het bedrijf in Kaprijke. Rita besluit: 'Diergezondheid is de basis van een veebedrijf.' |

Dierenarts Tom Van Hulle: 'Met kleine middelen ook hoog rendement mogelijk'

Als bedrijfsdierenarts volgt Tom Van Hulle de diergezondheidsacties bij de families Van Den Bossche en Willems van dichtbij. 'Met een minimum aan middelen kunnen ook maximale resultaten voor diergezondheid gehaald worden.' Een voorbeeld is de aanpassing van de ventilatie. 'In de wintermaanden verwacht ik daardoor een positief effect op de tochtwaarneming en de klauwgezondheid.'

Preventie is de beste weg voor gezond vee. Maar ook de gesloten opzet maakt veebedrijven minder kwetsbaar. 'De klauwaandoening mortellaro komt hier bijvoorbeeld niet voor', zegt Tom Van Hulle. 'Een gesloten bedrijf betekent minder kans op ziekte-insleep.'

Over diergezondheid wordt open gedebatteerd en dat is positief, vindt de dierenarts. Zo nam het bedrijf deel aan wetenschappelijk onderzoek over mastitis en parasitologie. 'Als er wat is, word ik opgebeld. Duurzaamheid betekent hier ook diergezondheid, koecomfort en vaak bekappen.'